

Życzliwy miś

Opracowanie metodyczne Ireneusz Artur Gryz

Etap edukacji:

klasy I–III szkoły podstawowej

Przedmiot:

nauczanie zintegrowane (edukacja polonistyczna, społeczna, przyrodnicza i matematyczna)

Czas trwania zajęć:

1 godzina lekcyjna

Cel ogólny:

Doskonalenie umiejętności rozpoznawania, rozumienia i nazywania emocji oraz uczuć innych osób, a także nazywania poznanych wartości, oceny postępowania innych ludzi oraz odwoływania się w ocenie do przyjętych zasad i wartości.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- określa, co jest dobre, a co jest złe w otaczającym go świecie i w świecie poznawanych tekstów oraz podaje uzasadnienie swojego zdania;
- ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości;
- wykonuje zadanie według usłyszanej instrukcji;
- słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela oraz innych osób ze swojego otoczenia;
- okazuje szacunek wypowiadającej się osobie;
- zadaje pytania w sytuacji braku rozumienia lub braku pewności zrozumienia słuchanej wypowiedzi;
- słucha i czeka na swoją kolej, panuje nad chęcią nagłego wypowiedzania się;
- wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z przeżyciami czy lekturą;
- rozróżnia części mowy: rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki i stosuje je w poprawnej formie;
- rozpoznaje wyrazy o znaczeniu przeciwnym, wyrazy pokrewne i o znaczeniu bliskoznacznym;
- rozpoznaje w swoim otoczeniu popularne gatunki roślin i zwierząt, w tym zwierząt hodowlanych, a także gatunki objęte ochroną;
- rozpoznaje wybrane zwierzęta i rośliny, których w naturalnych warunkach nie spotyka się w polskim środowisku przyrodniczym;
- dodaje do podanej liczby w pamięci i od podanej liczby odejmuje w pamięci: liczbę jednocyfrową, liczbę 10, liczbę 100 oraz wielokrotności 10 i 100;
- mnoży i dzieli w pamięci w zakresie tabliczki mnożenia; mnoży w pamięci przez 10 liczby mniejsze od 20;
- posługuje się znakiem równości i znakami czterech podstawowych działań;
- wyróżnia w obrazach cechy charakterystyczne zwierząt, różnice w budowie, kształcie, ubarwieniu, sposobach poruszania się;
- ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem i muzyką;
- wykorzystuje pracę zespołową w procesie uczenia się.

Metody i formy pracy:

eksponująca – projekcja filmu, pogadanka, dyskusja, mapa mentalna, elementy „burzy mózgów”; praca w grupach i z całym zespołem

Materiały dydaktyczne:

Miś Uszatek – film animowany z roku 1962 w reżyserii Lucjana Dembińskiego, tablica/tablica multimedialna, karty pracy, abecadło, zestaw printscreenów i zdjęć zwierząt egzotycznych, opcjonalnie – słownik języka polskiego

Słowa kluczowe:

życzliwość, emocje, uczucia, empatia, *Miś Uszatek*, animacja, słowotwórstwo

Przebieg zajęć

1. Pogadanka wprowadzająca w problematykę zajęć.

Nauczyciel wita uczniów i informuje ich, że w trakcie zajęć zostanie wykorzystany film animowany, który powstał w roku 1962 i był pierwszym filmem opowiadającym o przygodach niezwykle popularnego w zeszłym stuleciu w Polsce Misia Uszatka, bohatera serialu telewizyjnego emitowanego w latach 1975–1987. Prowadzący może przedstawić uczniom kilka ciekawostek dotyczących serialu i postaci: początkowo Uszatek był bohaterem książek i magazynu dla dzieci pt. „Miś”; powstało ponad 100 odcinków serialu, co oznacza, że przez 2 lata co tydzień można wyświetlać jeden odcinek; Uszatek to prawdziwy „modniś”, ponieważ autorzy bardzo dbali o to, aby jego ubiór w każdym z odcinków dostosowany był do obowiązujących w tamtych latach trendów; Uszatek jest znany również za granicami Polski – są nawet dwa kraje na świecie (Słowenia i Finlandia), gdzie serial wyświetlany jest bez przerwy od wielu lat; Miś ma swój własny pomnik znajdujący się w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej; wizerunek Misia i jego przyjaciół znalazł się również na monetach – wyspa Niue, terytorium stowarzyszone z Nową Zelandią.

2. Doskonalenie umiejętności dokonywania obliczeń matematycznych w zakresie 100.

Nauczyciel prosi uczniów o wykonanie zadania, dzięki któremu będą mogli odkryć temat zajęć. Uczniowie pracują w parach. Każda para otrzymuje zestaw działań matematycznych. Wynik każdego z działań wskazuje na literę polskiego alfabetu, którą należy wpisać w temacie lekcji (1 = a, 2 = b, 3 = c itd.). Przed rozdaniem kart pracy (załącznik nr 1) nauczyciel informuje, że temat zajęć złożony jest z dwóch wyrazów, które na kartach pracy zostały rozdzielone podwójną linią. Celem ułatwienia zadania prowadzący zajęcia może przedstawić uczniom kolejność liter polskiego alfabetu w postaci zapisu na tablicy, plakatu lub obrazu wyświetlonego na tablicy multimedialnej. Po zakończeniu zadania temat lekcji zostaje zapisany przez nauczyciela na tablicy, a przez uczniów w zeszytach.

3. Rozwijanie kompetencji w zakresie rozpoznawania w swoim otoczeniu popularnych gatunków roślin i zwierząt.

Nauczyciel prosi uczniów, aby zidentyfikowali zwierzęcych bohaterów filmu: koziołek, miś/niedźwiedź, ptaki, wiewiórka (załącznik nr 2), który obejrzą na zajęciach, na podstawie przedstawionych im printscreenów. Po dokonaniu identyfikacji zwierząt uczniowie zostają poproszeni o wskazanie pośród nich gatunków hodowlanych i chronionych. Następnie prowadzący zajęcia prezentuje serię zdjęć przedstawiających różne gatunki zwierząt egzotycznych: słoń, hipopotam, nosorożec, żyrafa, zebra (materiał ikonograficzny przygotowany przez nauczyciela przed zajęciami) i prosi uczniów, aby zastanowili się, dlaczego różnią się one od gatunków przedstawionych wcześniej na printscreenach. W razie potrzeby nauczyciel zadaje uczniom pytania pomocnicze, aby mogli zauważyć, że druga grupa zwierząt nie występuje na terenie Polski.

4. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania, rozumienia i nazywania emocji oraz uczuć innych.

Nauczyciel zaprasza uczniów do obejrzenia filmu animowanego *Miś Uszatek* i prosi, aby zwrócili uwagę na zachowania bohaterów oraz ich emocje i uczucia. Po zakończeniu projekcji filmu uczniowie pracują w grupach. Ich zadaniem jest przygotowanie odpowiedzi na pytania: Jak poczuł się Uszatek po spotkaniu z koziołkiem i dlaczego? Jak poczuł się strach na wróble po przylocie ptaszków i dlaczego? Jak poczuła się wiewiórka po spotkaniu koziołka i dlaczego? Spodziewamy się, że uczniowie zauważą negatywne zachowania koziołka i ptaszków (psocą, straszą, niszczą, przeszkadzają, są niegrzeczni, niemili, źle się zachowują) oraz wynikające z tych zachowań negatywne emocje i reakcje (strach, lęk, obawa, ucieczka, bezradność, bezsilność).

5. Rozwijanie kompetencji w zakresie wypowiada się na tematy związane z przeżyciami.

Nauczyciel prosi uczniów, aby pracując w grupach, zastanowili się, co czuli: bałwanek, strach na wróble i wiewiórka po spotkaniu z Uszatkiem

i co spowodowało ich odczucia. Przedstawiciele każdej z grup powinni przedstawić swoje przemyślenia w formie krótkich, ale uporządkowanych i rozwiniętych wypowiedzi. Spodziewamy się, że uczniowie zauważą pozytywną zmianę stanu emocjonalnego bohaterów (spokój, wesołość, szczęście, uśmiech, poczucie bezpieczeństwa) i powiążą ją z pomocą, którą niesie tym postaciom Miś.

6. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania wyrazów o znaczeniu przeciwnym lub bliskoznacznym.

Nauczyciel zwraca uczniom uwagę na zapisany na tablicy temat zajęć i informuje, że ich celem będzie ustalenie, czym jest życzliwość. Każdy z uczniów otrzymuje od nauczyciela kartę (załącznik nr 3) z wypisanymi na niej wyrazami. Zadaniem uczniów jest wybranie spośród wyrazów z karty pracy tych, które ich zdaniem posiadają znaczenie zbliżone lub są związane ze słowem „życzliwość”. Poszczególni uczniowie podchodzą do tablicy i dopisują wybrane przez siebie z karty pracy wyrazy do napisanego już wcześniej na tablicy słowa „życzliwość”, tworząc mapę myśli. Po wypisaniu wszystkich adekwatnych wyrazów z karty pracy, uczniowie (jeśli jest taka potrzeba, robią to z pomocą nauczyciela) sprawdzają prawidłowość zapisu i nanoszą poprawki. Na podstawie mapy

zapisanej na tablicy uczniowie starają się odpowiedzieć na pytanie, co to znaczy być życzliwym (pomysły uczniów można skonfrontować z definicją słownikową terminu „życzliwość”).

7. Doskonalenie umiejętności rozróżniania rzeczowników, czasowników oraz przymiotników i stosowania ich w poprawnej formie.

Prowadzący zajęcia wskazuje na wybrane wyrazy spośród zapisanych przez uczniów na tablicy i prosi o określenie, jaka to część mowy. Po ustaleniu, który ze wskazanych wyrazów jest czasownikiem, rzeczownikiem lub przymiotnikiem, uczniowie zostają poproszeni o wybranie spośród zapisanych na tablicy wyrazów tych, które są rzeczownikami lub przymiotnikami i uzupełnienie nimi otrzymanej od nauczyciela tabeli (załącznik nr 4). Po wpisaniu wyrazów we właściwe rubryki nauczyciel prosi uczniów o utworzenie przymiotników od wpisanych do tabeli rzeczowników i rzeczowników od wpisanych przymiotników. Po zakończeniu zadania prawidłowość odpowiedzi uczniów może zostać (w zależności od wyposażenia pracowni, czasu trwania zajęć, a także predyspozycji uczniów) sprawdzona poprzez zapisanie właściwych wyrazów na tablicy, wyświetlenie ich na tablicy multimedialnej lub głośne ich odczytanie.

Praca domowa

Rozwijanie kompetencji w zakresie ilustrowania scen i sytuacji inspirowanych wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem i muzyką. Nauczyciel prosi uczniów, aby w ramach pracy domowej, mając na uwadze obejrzany film o przygodach Misia Uszatka i swoje własne doświadczenia życiowe, dokończyli zdanie: „Warto być życzliwym i pomagać innym, ponieważ...” oraz przygotowali rysunek odnoszący się do wyrażonego w ich zdaniu poglądu. Rysunek ten może odnosić się do treści obejrzanego filmu, ale nie musi być to obligatoryjne.

Załącznik nr 1

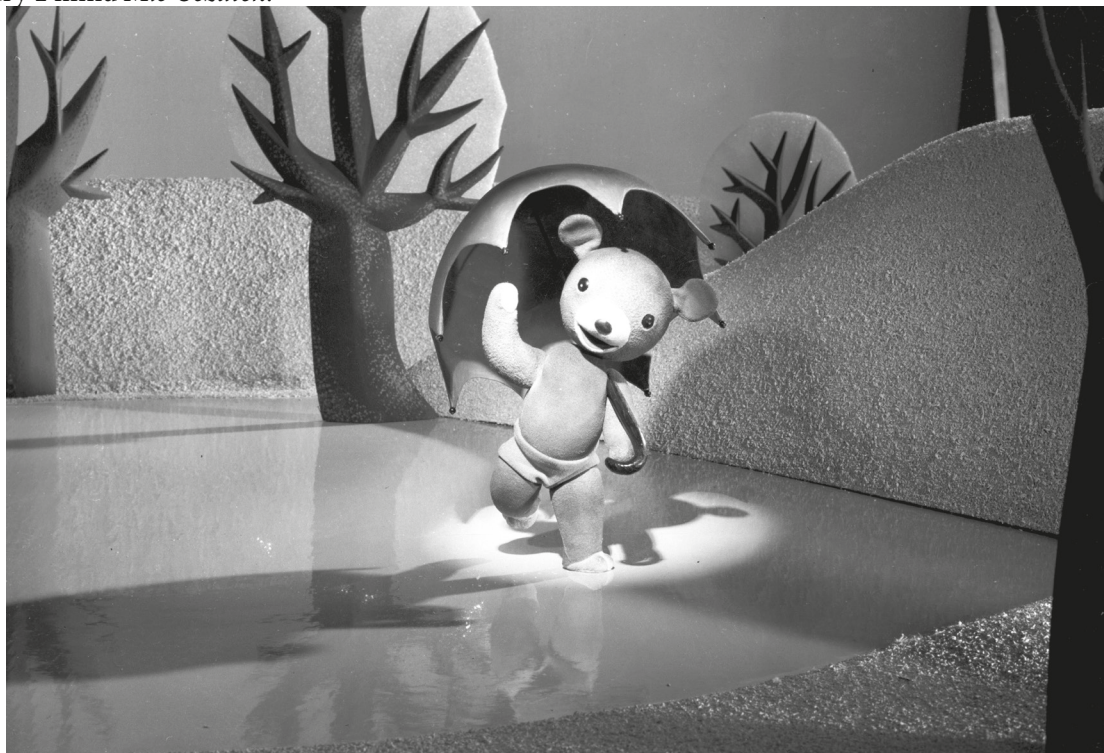
Działanie matematyczne	Wynik	Litera alfabetu
$10 \times 3 + 2 =$		
$25 + 6 - 2 =$		
$13 - 5 \times 2 =$		
$100 - 90 + 20 =$		
$10 : 5 + 13 =$		
$80 : 10 + 4 =$		
$5 \times 5 + 3 =$		
$40 : 4 + 19 =$		
$100 : 4 - 8 =$		
$2 \times 9 - 6 =$		
$43 - 20 + 2 =$		

Załącznik nr 1 – klucz odpowiedzi

Działanie matematyczne	Wynik	Litera alfabetu
$10 \times 3 + 2 =$	32	ż
$25 + 6 - 2 =$	29	y
$13 - 5 \times 2 =$	3	c
$100 - 90 + 20 =$	30	z
$10 : 5 + 13 =$	15	l
$80 : 10 + 4 =$	12	i
$5 \times 5 + 3 =$	28	w
$40 : 4 + 19 =$	29	y
$100 : 4 - 8 =$	17	m
$2 \times 9 - 6 =$	12	i
$43 - 20 + 2 =$	25	ś

Załącznik nr 2

Kadry z filmu *Miś Uszatek*.

Źródło: Fototeka FINA; Prawa: FINA

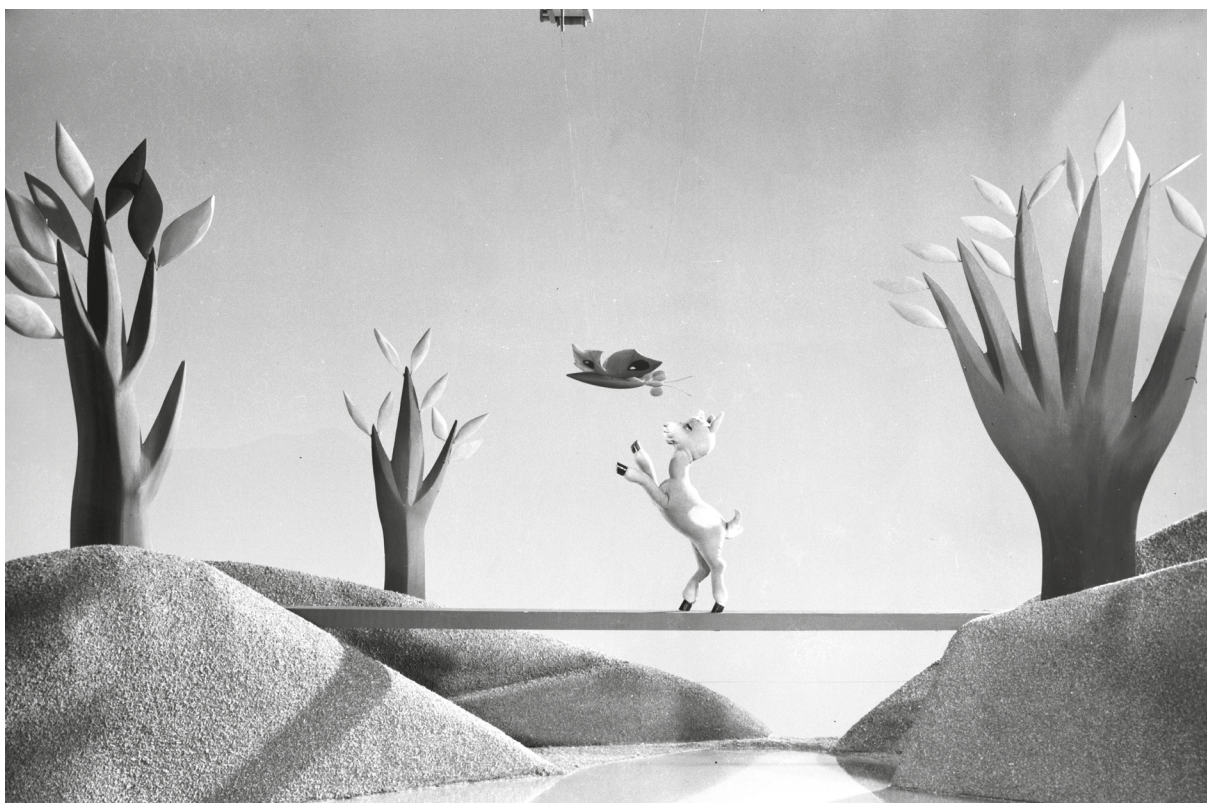
Źródło: Fototeka FINA; Prawa: FINA

Źródło: Fototeka FINA; Prawa: FINA

Źródło: Fototeka FINA; Prawa: FINA

Źródło: Fototeka FINA; Prawa: FINA

Załącznik nr 3

uśmiechać się	nieprzyjazny	przychylny	niegrzeczny
pogodny	niszczyć	gniew	pocziwość
nieuprzejmy	agresywny	serdeczny	łobuz
uczynność	chuligan	wyrozumiałość	uprzejmy
pomagać	sympatia	wspierać	złościć się
konflikt	wspomagać	krzywdzić	interesować się

Załącznik nr 4

Rzeczowniki	Przymiotniki
pocziwość	
	przychylny
sympatia	
	serdeczny
uczynność	
	uprzejmy
wyrozumiałość	
	pogodny

Załącznik nr 4 – klucz odpowiedzi

Rzeczowniki	Przymiotniki
Pocziwość	pocziwy
Przychyłość	przychylny
Sympatia	sympatyczny
Serdeczność	serdeczny
Uczynność	uczynny
Uprzejmość	uprzejmy
Wyrozumiałość	wyrozumiały
Pogoda	pogodny